

Concept

MEMO

Van: Gemeente Groningen, in overleg met provincie Groningen en ministerie van Economische Zaken

Aan: Gemeenten en provincie Groningen

Betreft: Communicatieadvies NPR-richtlijn en publieke regie

Datum: 29 januari 2015

Dit communicatieadvies is opgesteld in overleg met en met instemming van de betrokken communicatieadviseurs van de provincie Groningen en het ministerie van Economische Zaken

Het advies begint met het stellen van een centrale vraag, die in drie delen is gesplitst. In antwoord daarop zijn vier uitgangspunten voor communicatie geformuleerd. Die worden op de pagina's 3-5 toegelicht.

Centrale vraag

- Hoe zorgen we dat Groningers (individuele inwoners, scholen, bedrijven, familieleden) weten wat de betekenis is van de nieuwe bouwnormen en beschikken over de juiste informatie?
- Hoe kunnen we de impact van de NPR duidelijk maken zonder paniek te veroorzaken?
- Hoe dragen we bij aan herstel van vertrouwen van Groningers in de overheidszorg voor veilige aardgaswinning?

In deze notitie is het belang van bewoners centraal gesteld. Dit advies is gebaseerd op de eensgezinde diagnose dat het gaat om communicatie over een crisisachtige situatie, met als inzet de (gevoelens van) veiligheid van tienduizenden burgers, ook al is in tegenstelling tot bij een gewone crisis (nog) geen sprake van acute dreiging of gevaar.

Het is opgesteld in de veronderstelling dat gemeenten, provincie en Rijk overeenstemming bereiken over toepassing van het NPR-advies en over de organisatie van een rijksdienst voor de aanpak van aardbevingsschade. Als deze overeenstemming niet wordt bereikt vervallen gezamenlijke acties als het aan de media presenteren van het NPR-advies en een akkoord over publieke regie. De communicatieadviseurs van gemeenten, provincie en Rijk raden aan in dat geval elkaar wel goed te informeren over het benaderen van de media en op die manier invulling te geven aan een "agreement to disagree".

Uitgangspunten voor gezamenlijk aanpak communicatie

Uitgangspunt 1: belang NPR overstijgt dat van publieke regie. Maar de afspraken over publieke regie zijn voorwaarde voor herstel van vertrouwen en daarmee ook van groot belang.

Uitgangspunt 2: de NPR raakt 30.000 tot 90.000 (bron: Impact Assessment stuurgroep NPR) Groninger huishoudens diep, doordat ingrijpende herstelwerkzaamheden nodig zijn. Met een gemiddelde aantal van 2,8 personen per huishouden (informatie gemeente Groningen, nog controleren op situatie regio) gaat het om ca. 75.000 - 250.000 mensen. Daardoor moeten zeer velen van hen hun woning tijdelijk verlaten. Dat tientallen tot mogelijk een paar duizend woningen moeten worden ontruimd op basis van de nieuwe normen hun woning maakt het vraagstuk van de aardbevingen tot een probleem van een voor Nederland ongekenne omvang en intensiteit, met een in potentie langdurige ontwrichtende uitwerking op de Groninger samenleving en een grote kans op breed gedeelde gevoelens van angst en woede onder de bevolking. Vooral in plattelandsgemeentes en dorpen; niet zozeer in de stad Groningen.

Uitgangspunt 3: De onder 2 geformuleerde diagnose noopt tot intensieve overheidscommunicatie, die empathie voor getroffen bewoners verenigt met nuchtere, open en zakelijke voorlichting. Aard en omvang van de communicatieve opgave noodzaken tot directe communicatie van de overheid met de inwoners van de regio. De opgave en het belang zijn zo groot dat niet kan worden volstaan met alleen communicatie via de massamedia en/of via private organisaties als de NAM en het Centrum voor Veilig Wonen (CVW). Advies is vooraf zorgvuldig te overleggen met beide twee organisaties en afspraken te maken over inhoud, toonzetting en timing van voorlichting.

Uitgangspunt 4: Voor het herstel van vertrouwen is het aan te raden dat Rijk, gemeenten en provincie in nauw overleg en zo veel mogelijk gezamenlijk communiceren met inwoners en media en zo doende al een vorm van publieke regie tonen. Ook als zij op onderdelen nog van mening verschillen, via een agreement to disagree.

Bij uitblijven van overeenstemming over toepassing NPR-advies en organisatie publieke regie

Alternatief voor uitgangspunt 4 is dat het Rijk de communicatie over de NPR verzorgt en gemeenten en provincie hier afstand toe houden. Daarmee maken zij duidelijk dat overeenstemming over de toepassing van bouwnormen ontbreekt, maar doen zij afbreuk aan het inlossen van de in de vraagstelling geformuleerde opgave. Zij riskeren daarnaast dat het beeld postvat van een verdeelde en besluiteloze overheid en dat inwoners zeer gefragmenteerd worden geïnformeerd.

Aan dat laatste bezwaar kan nog enigszins worden tegemoetgekomen door gebruik te maken van dezelfde data/feiten en activiteiten zo veel mogelijk af te stemmen.

Toelichting

1 Impact NPR en risico's

- Status NPR: advies. Nog niet bindend, maar over enkele jaren wel. Het is met de kennis van nu niet uit te leggen dat afwijking van het advies de door iedereen gewenste veiligheid van Groningers dient.
- NPR is basis voor nieuwbouw en bestaande bouw: woningen en gebouwen.
- Potentiële impact NPR is enorm: gevolgen voor 30.000 – 90.000 woningen. Ingrijpende versterking nodig van 35.000 woningen, tijdelijke ontruiming van een groot deel van deze 35.000 woningen. Sloop van 1.000 – 2.000 woningen.
- Impact het grootst in omgeving Loppersum: daar de hoogste percentages te versterken woningen. Percentages lopen af naar de randen van het aardbevingsgebied.
- Leidt op zijn minst tot heel veel vragen bij inwoners en in het slechtste geval tot grote angst, paniek en woede. De boodschap van de impact van de NPR valt in een voedingsbodemp van al lang bestaande onrust, gevoelens van onveiligheid en angst.
- De impact van de NPR is immens, maar ook abstract en onpersoonlijk. Het gaat om statistische informatie. Namen en rugnummers kunnen nog niet worden genoemd. Er zijn veel onzekerheden: Welke huizen betreft het? Is er sprake van acuut gevaar?
- NPR heeft ook gevolgen voor andere objecten (scholen, ziekenhuizen, monumenten). Daarvan is de impact nog niet bekend: geen impact assessment beschikbaar. Maar het lijkt duidelijk dat de NPR ook voor dit soort gebouwen grote gevolgen heeft.
- Geen zicht op snelle oplossing: ambitie Rijk is nu versterking van 3.000 woningen in 2015 en 5.000 in 2016. De versterkingsopgave op basis van het NPR-advies omvat een veelvoud en is niet binnen enkele jaren te realiseren.
- Risico: hype over Groningen als rampgebied. De nieuws waarde van het NPR-advies is enorm en staat garant voor intensieve landelijke media-aandacht. Uitgangspunt daarbij is: aandacht en kijkcijfers. Niet de doelen die hierboven zijn geformuleerd: juiste informatie, voorkomen van paniek en herstel van vertrouwen.

2 Publieke regie

- Gemeenten, provincie en Rijk zijn het eens over de oprichting van Rijksdienst voor de aanpak van aardbevingschade, onder leiding van het Rijk, met sterke regionale inbreng.
- Vorming begint nu, door Rijk en regio samen.
- Gezamenlijk communicatie is het eerste zichtbare begin van de publieke regie.

3 Communicatiestrategie

- Inhoud communicatie: feitelijk, zakelijk. Ook ten aanzien van de punten waarover partijen van mening verschillen.
- Toon: empathisch en oplossingsgericht.
- Strategie: regie nemen door radicale openheid te betrachten. Zelf alle feiten en cijfers als eerste brengen, resultaten tonen, maar ook vragen en onzekerheden

erkennen. Media uitstekend faciliteren bij de uitoefening van hun belangrijke werk. Dat is de enige adequate manier van omgaan met het grote wantrouwen onder Groningers.

- Direct communiceren met Groningers via internet en huis-aan-huiskranten
- Afstemming met NAM, CVW en Dialoogtafel over hun rol in de communicatie. Op korte termijn (1e week februari) nader uitwerken.
- Strakke regie op de voortgang van de communicatie, met als uitgangspunt: binnen drie weken na persconferentie een huis-aan-huiskrant en aansluitend informatiebijeenkomsten (inloopmakten).

4 Mediastrategie

- Gezamenlijke presentatie NPR-advies door EZ, provincie en gemeenten, via gezamenlijk conferentie en persbericht. Plaats van handeling: Groningen. Akkoord over publieke regie zo mogelijk gelijktijdig, maar wellicht al eerder.
- Extra aandacht voor regionale media (belangrijkste informatiebronnen inwoners Groningen)
- Afspraken over afdoen persvragen: één woordvoeringslijn over vervolgproces, inhoudelijk verschillende accenten voor Rijk, provincie en gemeenten.

5 Communicatiemiddelen/activiteiten

- QA's voor alle gemeentelijke informatiecentra (telefonisch contact en bezoekadressen) en op alle gemeentelijke websites. Zelfde info op website provincie en Rijk.
- Advertenties in/op gemeentelijke informatiepagina's
- Huis-aan-huiskrant van publieke dienst in oprichting in 12 Groninger gemeenten, met gezamenlijke informatie over het advies en aandacht voor verschil van mening over toepassing normen
- Informatiebijeenkomsten in 12 Groninger gemeenten, onder leiding regio (gastheer), met Rijk als afzender van informatie over het NPR-advies. Karakter: inloopmarkt. Aankondigen in huis-aan-huiskrant.
- QA ook voor interne communicatie in gemeenten.
- Parallel aparte aanpak van communicatie met onder meer scholen/ouders en zorginstellingen (nader uitwerken o.l.v. regio).
- Parallel aparte aanpak communicatie met bouwsector (nader uitwerken o.l.v. EZ)

6 Organisatie, planning en begroting

- Om de activiteiten die in dit advies zijn genoemd te realiseren is menskracht, tijd en geld nodig. De productietijd van een huis-aan-huiskrant bedraagt ongeveer drie weken, druk en distributie meegerekend. Met een uiterste krachtsinspanning wellicht een week minder. Zo'n krant kost ca. 60.000 euro. Nadere uitwerking van te leveren inzet en te maken kosten volgt.